

Käätjärvi
 9.5.1976. Ranta on pengerrytetty ja kerrostalojen rakentaminen aloitettu. Tästä alkoi lintujen hupeneminen. Etualan pesimäsaarekkeetkin on peitetty soralla.

Lintujärven muistolle

Tämä tarina sai alkunsa kun eräänä päivänä vierailin lintuharrastuksen alkuaikojeni lintujärvellä. Sydän viiltäen jouduin toteamaan järven nykytilan. Olkoon tämä pieni juttuni puolustus kaikille vielä suojelemattomille lintujärville ja lintupaikoille yleensä. Toimikaa ennenkuin on myöhäistä!

Järveni oli Uudenkaupungin Käätjärvi. Parhaimmallaan tahdolla en enää voi sanoa on, vaikka järvi sinänsä onkin vielä olemassa. Käätjärvi, joka sijaitsee Uudenkaupungin välittömässä läheisyydessä, oli vielä vuosikymmen sitten kohtalaisen hyvä lintupaikka. Lintuvesi-inventoinneissa se luokiteltiin maakunnallisesti arvokkaaksi lintuvedeksi. Pesihän tällä pienellä järvellä parhaimmillaan noin 150 vesilintuparia.

Järvellä ei nähty koskaan nykyään lintumiehiä kiinnostavia harvinaisuuksia, mutta pesimäpaikkana se tarjosi suojan monenlaisille

vesilinnuille sekä muillekin rantojen asukkaille. Järvellä viihtyivät yhtä hyvin sinisorsat, tavit, haapanat, lapasorsat kuin puna- ja tukkasotkatkin, joita huippuvuosina oli kymmeniä pareja. Uikuista mustakurkku-uikku oli jokakesäinen vieras, parhaimmillaan järvelä pesi 5 paria. Myös härkälintua ja jouhisorsaa tavattiin silloin tällöin. 1970-luvun alussa järvellä pesi vielä noin 1000 naurulokkia.

Ruovikko houkutteli säännöllisesti ruskosuohaukan paikalle. Lie neepä laji pesinytkin järvellä joihin vuosina. Myös sen sinistä serkkua tavattiin verraten usein.

Rauno Laine

Kadonnut idylli

Mieleeni ovat jääneet ne lukuisat aamut, jolloin jo auringonnousun aikaan istuskelin jossain järven rannalla katsellen ja kuunnelen heräävää lintujärveä. Tyynellä järven pinnalle souteli lukuisia vesilintuja, punajalkaviklot ja metsäviklot viipottivat äänekkäästi rantoja pitkin, kala- ja lapintiirit kislailivat keskenään veden yllä saaden silloin tällöin seuraa karheaäänisestä räyskästä. Puhumattakaan rantojen pikkulintujen aamukonsertista, punavarpusia, kerttusia, kerttuja ym. Tarkkailumahdollisuudet järvelle olivat erinomaiset. Jossain järven saarekkeessa asuteli kyhmyjoutsenpari aamutoimiaan suorittaen.

Nyt siis tämä idylli on iäksi mennyttä. Mitään ei ole enää jäljellä, maisema on pilattu ja linnut häipyneet. En enää koskaan voi aamutuimaan istuskella järven rannalla leppoisasta kesäaamusta nauttien. Mikä pahinta, tällaisia Käätyjärviä on Suomessa paljon. Parempiakin lintujärviä on edesvastuuttomasti tuhottu. Kokemuksia tästä lieneen jokaisella lintuharrastajalla Suomen niemellä.

Se tuttu tarina

Käätyjärvi edustaa tyypillisimmillään esimerkkiä siitä, miten arvokas lintupaikka voidaan pala palalta tuhota. Järven kohtaloksi koitui kasvava Uusikaupunki. Aluksi piti saada tie joka veisi tähän ci-tyyn paria minuuttia nopeammin. Ja tiehän tehtiin. Suoraan yli kahlaajalietteiden, joissa vielä 1960-luvulla tapasi syksyisin kuovi- ja pikkusirrejä ja runsaasti muita kahlaajia. Samalla jäi tien alle osia rehevästä kosteikosta, joka oli nokikanojen ja sotkien suosima asuinpaikka.

Kasvava kaupunki tarvitsi myös asuntoja. Järven taakse alkoi vähitellen ilmestyä rumia betonilaati-

koita, kerrostaloiksi kai niitä kutsutaan. Kalliot, joilta aikanaan pysyty tarkkailemaan järven elämää, jäivät vähitellen kerrostalojen perustoiksi. Näinköhän ihmisiä vedetään huulesta. Myydään asuntoja luonnonkauniista paikasta. Mitään ei tosin puhuta siitä, että parin vuoden päästä saat jo katsella vastakkaisen kerrostalon betoniseinää.

Vesilintumäärät romahtivat. Ylälättäen vain tukkasotka jatkoi lisääntymistään. Kuitenkin nekin pian häipyivät. Punasotkat olivat jo aika päivää sitten karistaneet järven vedenpärsket räpylistään. Naurulokit häipyivät myös, osaksi johtuen myös järven veden säännöstelystä.

Jotta tuho olisi varmasti täydellinen, on järven kostea ja rehevä Kalannin puoleinen pää jyrätty nyt hiekkakentäksi, jottei varmasti yksikään luontoa rumentava kukkanen pääsisi siellä kasvamaan. Lisäksi on tasattu myös entiset lintujen pesimäsaarekkeet pelkäksi soraksi. Näille on rakennettu järven poikki myös sorateitä. Kaikki entiset pesimäsaarekkeet ja pesimäruovikot ovat nyt matalina, pahimmissa tapauksissa sorakerroksen alla.

Linnustoon vaikutus on tietysti ollut katastrofaalinen. Muutamaa itsepäistä sinisorsaa ja tavia lukuunottamatta ei elämää järvellä enää ole. Käätyjärvi on nyt kuin mikä tahansa karu sorakuoppaan muodostunut järvi.

Valistusta tarvitaan yhä

Kun ajatteleekin että tästäkin järvestä olisi pienellä vaivalla saanut oivallisen opetuskohteen luonnon ja linnuston tuntemuksessa ja todellisen virkistyskohteen, ei voi kuin säälitellä sitä lyhytnäköisyyttä, joka saa tällaisia tuloksia aikaan. Käätyjärvi ei varmaan edes edusta karmeinta esimerkkiä.

Nykyajan ihminen tarvitsee kaikkien osamaksu- ja velkaerien keskellä paikkoja, joissa voi viettää omia sinisiä hetkiään. Olkoon se vaikka aamu lintujärven partaalla, kuten allekirjoittaneella aikanaan edesmenneen Käätyjärven rannoilla.

Jotta tulevaisuudessakin saisimme nauttia tällaisista lintupaikoista, ei yleisen valistuksen merkitystä voi olla korostamatta. Vain silloin kun yksittäiset ihmiset saadaan huomaamaan luonnon arvot, voidaan päästä tuloksiin. Koskaan ei linturetkellä saa olla niin kiirettä, ettei ehtisi vastata maallikkojen kysymyksiin tai opastaa mahdollisesti uutta nyt vielä polvenkorkuis-ta, luonnonsuojelijaa luonnon tuntemuksessa. Yksittäisten paikallisyhdistysten merkitystä ei voi olla korostamatta.

Sammanfattning

Till minnet av en fågelsjö
ÅOFs mångåriga ordförande beskriver i sin uppsats en fågelsjös öde som blev honom mycket kär under ungdomsåren.

Sjön Käätyjärvi ligger strax intill stadskärnan i småstaden Nystad. Den lilla sjön var ännu i början av 1970-talet en betydande fågelsjö på landskapsnivå rik av häckande änder och svarthakedoppingar.

På grund av en misslyckad och okunnig stadsplanering förstördes den totalt som fågelsjö på 1980-talet. Vassen täcktes med grus och stränderna blev omringade av höghus. Det bästa häckningsområdet blev under en landsväg. I ett senare skede byggdes promenadstigar över sjön.

Fågelsjön mitt i staden skulle ha varit av stort värde som rekreati-onsområde och som skolornas undervisningsplats. Det behövs fortfarande mera information i miljöfrågor bland beslutsfattarna och där har lokala ornitologföreningar en viktig arbetsuppgift.